

Phỏng vấn về những tuyên bố về chủ quyền mới của Trung Quốc ở Biển Đông

Matt Pennington: Tôi là Matt Pennington, Đài Á Châu Tự Do (RFA). Tôi tham gia phỏng vấn cùng Drake Long, người chuyên đưa tin về Biển Đông cho Đài Á Châu Tự Do và BenarNews. Hôm nay, chúng tôi sẽ thảo luận về việc đặt tên gần đây của Trung Quốc và tuyên bố chủ quyền đối với 80 đặc điểm địa lý tối nghĩa ở Biển Đông mà Trung Quốc mới thực hiện. Xin chào anh Drake.

Drake Long: Cảm ơn vì phỏng vấn tôi

Matt Pennington: Drake đang thực hiện bài phân tích về vấn đề này và bài phân tích đã được xuất bản trên website của Đài RFA. Xin anh cho chúng tôi biết Trung Quốc đã thông báo điều này như thế nào và tại sao họ lại làm như vậy?

Drake Long: Vâng, Trung Quốc đã đưa ra một danh sách tên cho 80 thực thể vào giữa tháng Tư vào cùng cuối tuần mà Trung Quốc công bố hai khu hành chính mới quản lý đối với toàn bộ Biển Đông, một quận quản lý Quần đảo Hoàng Sa ở phía Bắc Biển Đông và một quận quản lý phần phía nam của

Biển Đông. Đây không hẳn là một sự trùng hợp. Trung Quốc đã đưa ra cả hai quyết định này trong cùng một ngày cuối tuần sau một tháng dài ăn miếng trả miếng tại Liên Hợp Quốc giữa Malaysia, Việt Nam, Philippines. Trung Quốc đã đệ trình lên UN một yêu sách khẳng định các đòi hỏi về chủ quyền của họ ở Biển Đông, nói rằng họ có quyền lịch sử đối với các vùng biển này. Họ khẳng định tất cả những yêu sách hàng hải quá mức này là không thể tranh cãi. Và Malaysia, Việt Nam và Philippines đã phản ứng lại. Vì vậy, theo ước tính của tôi, lý do họ lập các quận đó và công bố tên các thực thể vào cùng một ngày cuối tuần là một phần của tranh cãi đó. Trung Quốc chỉ đơn giản nói đây là khu vực của chúng tôi. Chúng tôi có quyền tài phán, có các cấu trúc chính quyền địa phương quản lý toàn bộ Hoàng Sa và Trường Sa. Và trên hết, họ nói rằng chúng tôi luôn có quyền tài phán đối với các khu vực này trên cơ sở các quyền lịch sử; rằng chúng tôi có lịch sử sở hữu các thực thể này bao gồm cả thực thể chìm dưới mặt nước biển. Hãy nhìn vào những cái tên mà chúng ta đã luôn có cho chúng.

Matt Pennington: Vậy theo tôi hiểu thì ngoài 80 thực thể vừa nói, trước đó Trung Quốc đã đòi chủ quyền đối với khoảng 300 thực thể ở Biển Đông

bao gồm các đảo và đá. Điều gì khác thường với việc đặt tên 80 thực thể mới đây?

Drake Long: Ông nói đúng rằng đây không phải là lần đầu Trung Quốc tiến hành đặt tên cho các thực thể. Lần cuối trước đây là vào năm 1983 khi họ công bố tên cho khoảng 280 thực thể ở Biển Đông. Điều đáng chú ý lần này mà tôi thấy được là các thực thể chìm dưới nước, về cơ bản là núi ngầm dưới biển, thung lũng hẻm núi dưới đáy đại dương mà Trung Quốc đã đặt tên. Và thật kỳ quặc khi làm điều đó bởi vì bạn không thể có chủ quyền đối với các loại thực thể chìm dưới nước như bạn có thể làm với một hòn đảo. Chúng không vùng đặc quyền kinh tế giống như đảo thật. Vì vậy, các thực thể chìm này khiến tôi chú ý. Và một số trong số các thực thể, thực sự khá nhiều trong số đó, nằm trong vùng thềm lục địa của các quốc gia khác như Việt Nam.

Matt Pennington: Vậy có bao nhiêu thực thể chìm mà họ đặt tên?

Drake Long: 55 thực thể

Matt Pennington: Vậy có bao nhiêu trong số các thực thể này cách bờ biển VN bao xa?

Drake Long: Vâng, một vài thực thể trong số đó, tôi có thể nói có lẽ khoảng 10 thực thể nằm hoàn toàn trong vòng hai trăm hải lý cách bờ biển Việt Nam. Tôi có thể phải kiểm tra lại cho chắc chắn. Và nếu chúng ở trong phạm vi 200 hải lý cách bờ biển VN thì chúng nằm trong vùng thềm lục địa của Việt Nam. Nếu bạn nhìn vào thềm lục địa mở rộng của Việt Nam, phần đáy biển mà họ tuyên bố chủ quyền là tiếp giáp với vùng 200 hải lý. Trung Quốc đã tuyên bố chủ quyền với phần lớn các thực thể chìm dưới biển nằm trong vùng biển của Việt Nam.

Matt Pennington: Vậy đã có bất kỳ quốc gia nào khác trước kia từng tuyên bố chủ quyền với những thực thể ngầm mà không ai có thể nhìn thấy hay không?

Drake Long: Đó là một câu hỏi hay. Theo tôi biết thì có một trường hợp giữa Qatar và Bahrain vào khoảng năm 2001. Họ tranh cãi về các thực thể chìm dưới nước và họ thực sự tranh luận giống như Trung Quốc là chúng tôi có những cái tên này

cho những thực thể chìm dưới nước. Chúng tôi đã có tuyên bố di sản văn hóa với các thực thể này vì những tên này đã có hàng trăm hoặc hàng chục năm hoặc lâu hơn. Những lập luận đó đều bị bác bỏ trước tòa vì theo luật quốc tế, không có lý do gì để đặt tên cho các thực thể chìm dưới nước và giả vờ rằng chúng cho bạn các quyền. Bạn không thể có chủ quyền đối với đáy biển. Đó không phải là điều mà các quốc gia có thể có. Vì vậy, đó là tiền lệ duy nhất mà tôi biết.

Theo như tôi biết, các quốc gia khác đã đưa ra những thứ như di sản văn hóa dưới nước thường áp dụng cho những thứ như tàu đắm, chứ không phải những thứ mà Trung Quốc đang tuyên bố.

Matt Pennington: Vậy không ai khác ở Biển Đông ngoài Trung Quốc đã tuyên bố chủ quyền với các thực thể chìm dưới nước như thế này?

Drake Long: Không, họ tuyên bố chủ quyền với thêm lục địa và thêm lục địa mở rộng. Ví dụ, công hàm ngoại giao mà Malaysia gửi Liên Hợp Quốc về thêm lục địa mở rộng. Điều này đã kích hoạt một loạt những công văn ngoại giao của các nước đáp trả sau đó mà tôi đã đề cập. Nhưng họ không tuyên bố chủ quyền với một thực thể chìm cụ thể nào mà

chỉ với vùng đáy biển. Việc đặt tên với các núi ngầm hay thung lũng ngầm dưới biển (như Trung Quốc) là điều mà chưa một nước nào ở khu vực đã làm.

Matt Pennington: Vậy có phải một phần lý do của Trung Quốc cho điều này là các tài nguyên có thể ở dưới biển dưới đáy biển?

Drake Long: Đúng. Đây là một nghi ngờ của tôi, mặc dù nó không đặc biệt rõ ràng. Nhiều người khác thì cho rằng đây là mục đích tâm lý nhiều hơn. Trung Quốc đang thể hiện quyền sở hữu đối với các thực thể này bằng cách gắn tên lịch sử cho chúng. Bản thân các tài nguyên, theo luật quốc tế, các thực thể chìm dưới nước này không tạo ra bất kỳ một quyền nào nào cho phép bạn có thể khai thác cho tài nguyên. Bản thân những tài nguyên này như hẻm núi dưới đáy biển và thung lũng dưới đáy biển, có thể có nhiều loại tài nguyên giống như kim loại đất hiếm dưới đáy đại dương, có thể có băng dễ cháy, loại khí tự nhiên mới mà bạn có thể khai thác từ đáy đại dương.

Bây giờ rõ ràng là Trung Quốc sẽ có thể khai thác được các tài nguyên đó hay không. Nhưng điều rõ ràng hơn là việc Trung Quốc đang chiếm lĩnh việc

vẽ bản đồ dưới đáy biển. Họ có nhiều tàu nghiên cứu hơn bất kỳ quốc gia nào trên thế giới, và hoạt động thường xuyên hơn bất kỳ quốc gia nào khác. Vì vậy, lý do họ đặt tên và vẽ bản đồ cho các thực thể ngầm này là vì họ có khả năng làm điều đó. Rất nhiều quốc gia khác đơn giản là không thể làm điều này, và thậm chí sẽ không thể định vị chúng dễ dàng như vậy.

Matt Pennington: Vậy ngay cả các quốc gia như Hoa Kỳ, liệu họ có khả năng lập bản đồ dưới đáy biển như Trung Quốc làm không?

Drake Long: Hoa Kỳ hoàn toàn có khả năng này. Hoa Kỳ nào. Nhưng Hoa Kỳ không muốn làm việc này ở Biển Đông. Rất nhiều nghiên cứu mà Hoa Kỳ thực hiện không liên quan gì đến việc khẳng định một số loại yêu sách lãnh thổ. Đó là sự khác biệt ở đây. Lập bản đồ dưới biển cho Hoa Kỳ, ví dụ như đối với Hải quân là bởi vì họ muốn biết những gì dưới nước. Đối với các công ty dầu khí, vốn thực sự khá độc lập thì họ không làm cho quốc gia nào mà họ làm độc lập. Họ tìm kiếm tài nguyên. Các trường đại học và cơ sở nghiên cứu của Hoa Kỳ đang thì tìm hiểu những thứ như vật liệu di truyền. Họ đang xem xét các loại môi trường biển khác

nhau cho mục đích bảo tồn hoặc chỉ cho mục đích nghiên cứu.

Nhưng đối với Trung Quốc, rất nhiều tàu nghiên cứu mà như bạn đã thấy là các tàu nghiên cứu vào vùng biển Việt Nam, vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam, khu vực Bãi Tư Chính hay gần đây là trường hợp xung quanh tàu khoan West Capella trong khu kinh tế của Malaysia. Đó là để khẳng định yêu sách chủ quyền. Đó là về việc khẳng định những yêu sách hàng hải quá mức và nói rằng chúng tôi đã vẽ bản đồ khu vực và các tàu khảo sát của chúng tôi được phép hoạt động ở đó mà không cần sự cho phép vì đó là lãnh thổ của chúng tôi. Chúng tôi đã nói rõ thông qua việc vẽ bản đồ khu vực này, chúng tôi đã tìm thấy các thực thể ngầm dưới nước này và chúng tôi đã đặt cho chúng những tên này để cho thấy rằng chúng là của chúng tôi. Đó là một lý do tâm lý và nó rất khác với những gì Hoa Kỳ hoặc Nhật Bản hoặc Ấn Độ sẽ làm.

Matt Pennington: Vậy lý do cũng giống cách TQ áp dụng các thực thể khác mà Trung Quốc đang tuyên bố chủ quyền đối với các thực thể ngầm dưới nước. Vậy các thực thể nổi thì sao? Tôi biết có một số ở khu vực quần đảo Hoàng Sa?

Drake Long: có hai nhóm thực thể trên biển mà Trung Quốc hiện đã đặt tên. Một là ở khu vực quần đảo Hoàng Sa trong Nhóm Trăng Khuyết mặc dù hầu hết mọi người không biết tên đó. Về cơ bản, đó là bãi Antelope và đảo Duncan. Bãi Antelope là một bãi khá lớn. Trung Quốc đã xây dựng công trình ở đó kể từ năm 2012. Đảo Duncan là nơi có một cảng Trung Quốc và họ đã đặt tên cho khoảng mười hai mười ba thực thể nổi. Một số thực thể mà tôi đã nêu trong bài phân tích, ví dụ như Kuangzai Beidao trên Antelope Reef và thật lòng mà nói, nó sẽ được coi là một phần của bãi Antelope. Không có lý do để tách nó ra. Nó chỉ là một mảnh đất nhỏ gần như không nổi.

Thực thể khác mà TQ đòi chủ quyền ở khu vực quần đảo Hoàng Sa như Yongnan Ansha hoàn toàn dưới nước. Nó thậm chí không nổi trên mặt nước khi thủy triều thấp.

Trung Quốc đã đặt tên và tuyên bố chủ quyền với các đê cát, miếng cát, đất, rạn san hô và đặt cho chúng những cái tên như Đảo West Key hay Đảo Basket North. Nhưng không thực thể nào trong số đó đủ điều kiện là đảo nào.

Matt Pennington: Thế còn với quần đảo Trường Sa thì sao?

Drake Long: Trường Sa đáng chú ý hơn một chút. Họ đặt tên cho khoảng 15 thực thể, cụ thể là ở West Reef. Việt Nam đang chiếm đóng West Reef. Nó là một thực thể. Nó rất nhỏ. Và Trung Quốc đã đặt tên cho mọi thành phần riêng lẻ của nó là một hòn đảo hoặc là bãi riêng biệt, đó là điều vô lý. West Reef hiện có hai tiền đồn trên đó. Một ở phía đông, và một ở phía tây. Và Trung Quốc đã tách chúng ra và đưa vào trong danh sách của mình và đặt cho chúng những cái tên có ý nghĩa lịch sử. Tôi tin rằng họ đã gọi tiền đồn ở phía tây của Việt Nam với cái tên là Long Bi Reef, có nghĩa là rạn san hô Mũi của Rồng. Và họ có một cái khác gọi là West Key West Reef.

Matt Pennington: Như vậy là họ đặt tên Trung Quốc cho các tiền đồn bị Việt Nam chiếm đóng.

Drake Long: Đúng vậy.

Matt Pennington: Và những thực thể mà họ đặt tên về cơ bản bao quanh tiền đồn Việt Nam. Có đúng không?

Drake Long: Đúng thế. Điều đó hoàn toàn chính xác. Nó khiến tôi chú ý ngay khi họ đặt tên cho các thực thể xung quanh các tiền đồn của Việt Nam.

Matt Pennington: Phản ứng của các quốc gia có yêu sách khác như Việt Nam đối với việc đặt tên các thực thể mới là gì?

Drake Long: Việt Nam đã lên tiếng mạnh mẽ nhất trong việc phản đối nó. Họ đã nói rõ ràng danh sách này là vô lý. Bạn không thể đặt tên cho các thực thể này. Rất nhiều sự chú ý đã dồn vào việc thiết lập hai quận hành chính mà tôi đã đề cập trước đó. Cả Việt Nam và Philippines đều phản đối những quận này. Nhưng nhìn chung, phản ứng là khá im lặng vì không có quốc gia nào thực sự hiểu ý nghĩa của việc đặt tên cho các thực thể này là gì. Giống như tôi đã nói là Trung Quốc đã từng làm điều này trước đây và không ai coi đó là hợp lệ. Gần đây có một số đồn đãi tại Việt Nam xung quanh việc Việt Nam có thể đưa Trung Quốc ra tòa về vấn đề Biển Đông. Và điều này gần như chắc chắn sẽ là một phần đầu tiên của quá trình đó nếu việc kiện tụng thực sự xảy ra. Việc đặt tên này các thực thể dựa trên các quyền lịch sử, như tôi đã nói

trước đây đã bị tòa án quốc tế bác bỏ một lần và rất có thể sẽ bị bác bỏ lần nữa.

Matt Pennington: Có vẻ như đây là bước mà Trung Quốc đang cố gắng làm nhằm cố gắng khẳng định chủ quyền của mình đối với toàn bộ Biển Đông. điều này có nghĩa gì đối với những nỗ lực để có được một số giải pháp ngoại giao mà các quốc gia đang thực hiện ở khu vực?

Drake Long: Hiện tại, Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) và Trung Quốc thảo luận Bộ quy tắc ứng xử của các bên ở Biển Đông (COC) nhằm điều tiết hoạt động ở khu vực, tránh xung đột. Hiện không rõ bao giờ thì COC có thể đạt được. Nhưng một trong những lý do khiến Malaysia gửi công văn ngoại giao tại Liên Hợp Quốc hồi đầu tháng 12 thực sự là vì họ không hài lòng với cuộc đàm phán. Chủ yếu là vì những điều như thế này, ví dụ như việc đặt tên cho các thực thể và thiết lập các quận hành chính. Đây là nỗ lực của Trung Quốc để nói rõ ràng là họ sẽ không rút bất kỳ lý lẽ nào của chúng tôi như bất kỳ khiếu nại nào của chúng tôi ở Biển Đông. Chúng tôi sẽ không rút các tuyên bố chủ quyền của mình.

Nếu bạn đặt tên và yêu cầu các thực thể ngầm dưới nước dù các thực thể này hoàn toàn nằm trong vùng biển của Việt Nam, hay một quốc gia có yêu sách khác, thì bạn đang nói như là bạn vẫn có một số quyền nhất định.

Nếu bạn đặt tên cho các thực thể nổi trên biển trong ở khu vực quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa và gọi đó là đảo dù chúng không hội đủ tiêu chuẩn là đảo thì có nghĩa là bạn sẽ không thay đổi lập trường của mình về các yêu sách.

Vì vậy, đàm phán COC không thể diễn ra tốt đẹp như vậy. Theo tôi biết họ muốn hoàn tất trong năm 2021 nhưng vào lúc này tôi không tin là có thể xảy ra. Tôi tin là sẽ kết thúc vào năm 20 21. Nhưng tôi không thấy điều đó thậm chí có thể xảy ra vào thời điểm này chỉ vì Trung Quốc không chịu rút bất cứ đòi hỏi chủ quyền phi lý nào của mình. Chắc chắn là TQ cũng không đàm phán với thiện chí nếu họ vẫn đơn phương đưa ra các quyết định. Đây là khó khăn cho Việt Nam trong năm nay khi Việt Nam là Chủ tịch ASEAN. Cho nên điều mà Trung Quốc đang làm là cố tình.

Matt Pennington: Xin cảm ơn Drake. Cảm ơn quý vị đã theo dõi buổi phỏng vấn.